

प्रभाव दैनिक

National Daily

इ-पेपरका लागि

वर्ष १३

अंक १५८

काठमाडौं

सोमबार, १२ असोज २०८३

Prabhav National Daily

Monday, 28 September 2026

www.prabhavonline.com

पृष्ठ ६

मूल्य रु. ५१-

पूर्वप्रधानन्यायाधीश चोलेन्द्र प्रकरण

'सुरक्षा श्रेट'को रहस्यमय दाबी, विधिको शासनमाथि उठ्यो प्रश्न

राज्यविरुद्धको काम गरे, चलखेल गरे, कुनै दबाव दिए, प्रभाव पारे प्रमाण जुटाएर मुद्दा चलाए भइहाल्यो तर सुरक्षाका कारण भन्दै मध्यराति उठाएर प्रहरी कार्यालय लानु कुनै किसिमले पनि उचित होइन ।

हेमन्त मल्ल

पूर्वडिआइजी, नेपाल प्रहरी

जेबी योजन

काठमाडौं- पूर्वप्रधानन्यायाधीश चोलेन्द्रशमशेर जबरालाई विनाकसुर र विनापुर्जी पक्राउ गरेको घटनाले बालेन्द्र सरकार आलोचित भएको छ । प्रहरीले पक्राउ नगरेको दाबी गरे पनि रातारात निवासबाट लिएर जानु आतंक मच्चाउने काम भएको टिप्पणी गरिएको छ ।

उपत्यका अपराध अनुसन्धान कार्यालयका एसएसपी सन्तोष खड्काले 'सुरक्षा श्रेट'का कारण उनलाई सुरक्षित राख्न कार्यालय ल्याइएको बताए । उनका अनुसार मध्यराति भौतिक आक्रमण हुन सक्ने सूचना आएपछि तत्काल सुरक्षा दिन कार्यालय ल्याइएको थियो । दिउँसो जबरालाई निवासमै लगेर छाडिएको थियो ।

तर सुरक्षा जोखिम थियो भने पूर्वप्रधानन्यायाधीशलाई घरमै थप सुरक्षा दिन सकिँदैनथ्यो ? किन राति साढे १२ बजे प्रहरीको टोली उनको घरमै पुगनुपर्‍यो ? किन करिव डेढ घण्टाको परामर्शपछि उनलाई प्रहरी कार्यालय लैजानुपर्‍यो ? भन्ने जस्ता प्रश्न उठेका छन् । प्रमुख विपक्षी नेता तथा कांग्रेस संसदीय दलका नेता भीष्मराज आइदेखेले 'कतै सरकार राज्य आतंक मच्चाउँदै त छैन ?' भन्ने प्रश्न उठाउँदै उक्त घटनाप्रति चिन्ता प्रकट गरे । राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा)का सांसद राजीव खत्रीले पनि यसप्रति आपत्ति जनाएका छन् ।

आइतबार विहान करिव ३ बजे प्रहरीको

टोली डिएसपीको कमान्डमा महाराजगञ्जस्थित जबरालाई निवास पुगेको थियो । सुरुमा जबराले प्रहरी कार्यालय जान अस्वीकार गरेका थिए । पछि उनलाई टेकुस्थित अपराध अनुसन्धान कार्यालय पुर्‍याइएको थियो । उनलाई अदालतको पक्राउ पुर्जी नदिइएको र प्रहरीले पनि जरुरी पक्राउ पुर्जी जारी नगरेको स्रोतले जनाएको छ । यही कारण सरकारको कदमलाई लिएर 'सुरक्षाको नाममा त्रास सिर्जना गरिएको' टिप्पणी हुन भइरहेको छ । नेपाल प्रहरीका पूर्वडिआइजी हेमन्त मल्लले प्रहरीको शैलीमाथि प्रश्न उठाएका छन् । 'राज्यविरुद्धको काम गरे, चलखेल गरे, कुनै दबाव दिए, प्रभाव पारे प्रमाण जुटाएर मुद्दा चलाए भइहाल्यो तर सुरक्षाका कारण भन्दै मध्यराति उठाएर प्रहरी कार्यालय लानु कुनै किसिमले पनि उचित होइन,' उनले प्रभावसँग भने । मल्लले यस्तो शैलीले 'रूल अफ ल'माथि नै प्रश्न उठ्ने बताएका छन् ।

सरकारमाथि उठेको अर्को गम्भीर प्रश्न राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोगसँग जोडिएको छ । जबरालाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएपछि आयोगको टोली उनको अवस्थाबारे बुझ्न टेकु पुगेको थियो । तर करिव ४५ मिनेटसम्म गेटमा कुट्न पनि आयोगका प्रतिनिधिलाई जबरसँग भेट्न नदिएको आयोगले जनाएको छ । आयोगको टोली त्यसपछि फर्किएको थियो ।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

अविरल वर्षाको कहर

बाढीपहिरोमा परी २१ जनाको मृत्यु, १४३ भन्दा बढी घर बगे

मनाङ सदरमुकाम चामेबजार घट्टेखोला आएको पहिरोका कारण थुनिएको मर्स्याङ्दी नदी । नदी थुनिएपछि मनाङ सदरमुकाम चामेबजार डुबानमा छ । बजार आसपासका मानिस नयाँ भैरवी दल गुल्मा सुरक्षित स्थानमा लगिएको छ ।

नारायणी नदीमा आएको बाढीका कारण नवलपरासी (बर्दघाट-सुस्तापूर्व)को गैँडाकोट-२ स्थित बोटेटोलमा डुबेको बस्ती । नारायणी नदीको बाढी पस्दा यहाँका ११० घर डुबानमा परेका छन् । तस्विरः रासस

मनाङको हिमलुङ हिमालको आधार शिविरमा गएको हिमपहिरोपछि उक्त क्षेत्र पुगेका १० जना सम्पर्कविहीन, दुई जनाको शव फेला

कालीगण्डकीको बाढीले पर्वतको जलजला गाउँपालिका-८ फर्सेको बस्ती नै बगायो, फर्सेमा ६७ वटा घर बगे २३ वटा घर उच्च जोखिममा

बेनी-जोमसोम-कोरला सडकअन्तर्गत अन्नपूर्ण गाउँपालिका-६ पोखरेबगर र वडा नम्बर २ भुरुङ-तातोपानीको नौलीबगर जोड्ने पुल तथा स्थाङजाको मिर्मी र गुल्मीको हर्मिचौर जोड्ने मोटेरेबल पुल कालीगण्डकीले बगायो

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- शुक्रबारदेखि परेको अविरल वर्षाका कारण देशभर २१ जनाको मृत्यु भएको छ । बाढी तथा पहिरोले १४३ बढी घर बगाएको छ । गृह मन्त्रालयका अनुसार शुक्रबारदेखि आएको वर्षापछि गएको बाढी र पहिरोका कारण सबैभन्दा बढी क्षति गण्डकी प्रदेशमा भएको छ । बाढीपहिरोमा परी ७४७ परिवार प्रभावित बनेका छन् । वर्षाका कारण आइतबार साँझ ६ बजेसम्म प्राप्त विवरणअनुसार २१ जनाको मृत्यु भएको भने ७४७ परिवार प्रत्यक्ष प्रभावित भएका छन्, गृहअन्तर्गतको राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको विज्ञप्तिमा भनिएको छ । यो वर्षामा बाढी, पहिरो गरी ४२६ घटना

भएका, १४३ घर पूर्णरूपमा क्षति भएका र अंशिकरूपमा ५१ घरमा क्षति पुगेको प्राधिकरणको तथ्यांकमा उल्लेख छ । प्रधानमन्त्री बालेन्द्र शाहले उच्च सतर्कता अपनाउन अपिल गरेका छन् । आइतबार साँझ फेसबुकमार्फत एक वक्तव्य जारी गर्दै उनले भनेका छन्, 'गत भदौ १० गते रसुवाको भोटेकोशी नदीमा आएको बाढीले पुर्‍याएको क्षतिबाट नागरिकलाई माथि उठाउन हामी निरन्तर क्रियाशील छौं । तर, यही बीचमा हामीले पुनः अर्को विपद्को सामना गर्नु परेको छ । हाम्रो अगाडि खतरा अझै टरेको छैन, जोखिम कायमै छ । त्यसैले नदी तटीय क्षेत्र तथा पहाडी क्षेत्रमा बस्नुहुने र यात्रा गर्नुहुने सम्पूर्ण आमाबुवा, दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरूमा उच्च

सतर्कता अपनाउन अनुरोध गर्दछु ।' बाढी, पहिरो तथा डुबानमा परेका एक हजार २८४ जनाको उद्धार गरिएको छ । अन्य सुरक्षा निकाय र स्थानीयको समन्वयमा बाढी पहिरोको जोखिममा रहेका घर परिवारलाई सुरक्षित स्थानमा राख्ने, पहिरोमा पुगिएका धनमाल निकालेर सुरक्षित गर्ने काम भइरहेको गृहका प्रवक्ता आनन्द काफ्लेले बताए ।

पर्वतको फर्सेमा बगे ६० घर

कालीगण्डकीको बाढीले पर्वतको जलजला गाउँपालिका-८ फर्सेको बस्ती नै बगाएको छ । पर्वतका प्रमुख जिल्ला अधिकारी गंगाबहादुर क्षेत्रीका अनुसार फर्सेमा ६७ वटा घर बगेका छन् भने २३ वटा घर उच्च जोखिममा परेका छन् ।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

सन्दर्भः वैदेशिक रोजगार

मलेसियामा नेपाली श्रमिकको मृत्युदर उच्च

६ वर्षमा दुई हजारभन्दा बढीले गुमाए ज्यान, मृत्युलाई सामान्यीकरण नगर्न नहुनेमा अधिकारकर्मीको जोड

ममता थापा

काठमाडौं- मलेसियामा पछिल्लो छ वर्षको अवधिमा दुई हजारभन्दा बढी नेपाली श्रमिकको मृत्यु भएको पाइएको छ । मलेसियाको मानवअधिकार आयोग (सुहाकम)का अनुसार सन् २०१८ देखि २०२४ को मे महिनासम्म दुई हजार २१४ नेपाली श्रमिकको मृत्यु भएको हो ।

गत साता सुहाकम र नेपालको राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोगबीचको समझदारीपत्र नवीकरणका क्रममा सुहाकमका अध्यक्ष हिशामुद्दिन युनुसले उक्त तथ्य उल्लेख गर्दै आत्महत्या र हृदयघातजस्ता दीर्घरोगका कारण नेपालीहरूको मृत्यु भएको पाइएको बताए । उनले श्रमिकको मृत्युले अमूल्य जीवन गुमेकाले यसलाई तथ्यांकका रूपमामात्र हेर्न नहुने बताएका थिए ।

मलेसियामा करिव चार लाख नेपाली श्रमिक कार्यरत रहेको बताइन्छ । त्यहाँको श्रमबजारले धेरै नेपालीहरूलाई रोजगारी दिएको अवस्थामा ठूलो संख्यामा श्रमिकको मृत्यु हुनुले उनीहरूको स्वास्थ्य र सुरक्षाबारे गम्भीर प्रश्न उठाएको छ ।

विभिन्न आर्थिक वर्षमा वैदेशिक रोजगार बोर्डले सार्वजनिक गर्ने मृत्युको तथ्यांकमा पनि मलेसिया गएकाहरू बढी मृत्यु भएको पाइएको छ । आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सबैभन्दा बढी मलेसियामा ३९४ जना नेपाली श्रमिकको मृत्यु भएको

थियो । मलेसियाको हावापानी नेपालकोसँग मिल्दोजुल्दो भएकाले धेरै नेपालीहरूको रोजाइमा उक्त मुलुक पर्ने गरेको छ । तर आत्महत्या र विभिन्न प्रकारका रोगले ठूलो संख्यामा श्रमिकहरूको ज्यान गइरहेदा यसको कारणबारे थप अध्ययन आवश्यक देखिएको सरोकारवालाको बताएका छन् । त्यहाँ जाने श्रमिकले गर्ने कामको प्रकृति, कार्यघण्टा, बसोबासको स्थिति, स्वास्थ्य उपचारको पहुँच आदिको अध्ययन गर्नुपर्ने आवश्यकता औल्याइएको छ ।

गत साता दुवै मुलुकका मानवअधिकार आयोगले सन् २०२८ सम्म सहकार्य गर्ने गरी समझदारी नवीकरण गरेका छन् । उक्त समझदारीमा नेपाली श्रमिकको अधिकार संरक्षणलाई प्राथमिकतामा राखिएको छ । साथै श्रमिकका अधिकार उल्लंघनका घटनामा अनुसन्धान गर्ने विषय पनि समावेश गरिएको छ । त्यस्तै,

श्रमिकको भर्ना शुल्क, जबरजस्ती श्रममा लगाउने प्रवृत्ति र सामाजिक सुरक्षाको पहुँच पनि समझदारीपत्रमा उल्लेख छ । पत्रमा नेपालीहरूलाई मलेसियाको सामाजिक सुरक्षा प्रणालीमा जोड्न त्यहाँको सामाजिक सुरक्षा संस्थासँग सहकार्य गर्ने योजना समेटिएको छ ।

यद्यपि, मलेसियामा नेपाली श्रमिकहरूले यस्ता समस्या विगतदेखि नै भोग्दै आएका छन् । सुहाकमका अनुसार सन् २०२१ देखि २०२६ को अगस्ट महिनासम्म नेपाली श्रमिकका ४६ वटा उजुरी उक्त आयोगमा परेका छन् । परेका उजुरीमध्ये रोजगारदाताले राहदानी नियन्त्रणमा लिएको, दैनिक १२ घण्टासम्म काम गर्नुपरेको, लगातार ३० दिनसम्म बिदा नपाएको, तलब ढिला पाएको, ओभरटाइमको पैसा नदिएको, असुरक्षित कार्यस्थलजस्ता उजुरी परेको मलेसियाको

समाचार संस्था 'फ्रि मलेसिया टुडे'ले जनाएको छ ।

यस प्रकारका उजुरीलाई हेर्दा लामो कार्यघण्टा, पर्याप्त आराम र समयमा पारिश्रमिक नपाउने, असुरक्षित कामजस्ता कारणले श्रमिकको शारीरिक र मानसिक स्वास्थ्यको जोखिम बढाएको बुझ्न सकिन्छ । यद्यपि, यसलाई पुष्टि गर्न विस्तृत अध्ययन भने आवश्यक छ ।

नेपाल र मलेसियाबीच श्रमिकको अधिकार संरक्षणका लागि सहकार्यहरू हुँदै आएका छन् । सन् २०१९ मा दुई आयोगबीच पहिलोपटक सम्मोत्ता भएको थियो । तर त्यसयता पनि राहदानी नियन्त्रण, तलब नपाउने, बढी काम लगाउनेजस्ता उजुरीहरू पर्न छोडेको छैन । यसपटकको समझदारीले समस्या दोहोरिन नदिनुपर्ने देखिएको छ ।

मलेसियामा लाखौं श्रमिक कार्यरत रहेको अवस्थामा नेपाल सरकार उनीहरूको सुरक्षाप्रति संवेदनशील हुनुपर्ने मानवअधिकार आयोगका एक अधिकारीले बताए । धेरै श्रमिक जाने ठाउँमा मृत्यु पनि बढी भइहाल्छ भनेर श्रमिकको मृत्युलाई सामान्यीकरण गर्ने भन्दा पनि यो अवस्थालाई न्यूनीकरण गर्न आवश्यक रहेको उनको भनाइ छ । यसका लागि कुन क्षेत्रमा कति श्रमिकको मृत्यु भयो, त्यसको कारण, कामको प्रकृति, कार्य समयजस्ता विस्तृत विवरण राखेर विस्तृत अध्ययन गर्नुपर्ने ती अधिकारीले उल्लेख गरे ।

त्रिभुवन राजपथः मुख्य सडक अवरुद्ध भएपछि वैकल्पिक मार्ग बन्दै

- पृथ्वी राजमार्ग र कान्ति राजमार्ग अवरुद्ध भएपछि त्रिभुवन राजपथमा सवारीको चाप
- आइतबारदेखि सवारी आवागमनका लागि नयाँ समयतालिका लागू
- हेटौंडाबाट काठमाडौं जाने र काठमाडौंबाट हेटौंडा आउने सवारीलाई छुट्टाछुट्टै समयमा सञ्चालन गर्ने व्यवस्था
- सडकको अवस्था बुझेर प्रशासनले जारी गरेको तालिकाअनुसार मात्र यात्रा गर्न प्रशासनको अनुरोध

हेटौंडा- अविरल वर्षाका कारण काठमाडौं उपत्यका जोड्ने मुख्य सडक अवरुद्ध भएपछि राजधानी आवतजावतका लागि त्रिभुवन राजपथ फेरि प्रमुख वैकल्पिक मार्ग बनेको छ ।

पृथ्वी राजमार्ग र कान्ति राजमार्ग अवरुद्ध भएपछि त्रिभुवन राजपथमा सवारीको चाप बढ्न थालेको हो । यससँगै जिल्ला प्रशासन कार्यालय मकवानपुरले आइतबार सवारी आवागमनका लागि नयाँ समयतालिका लागू गरेको छ । हेटौंडाबाट काठमाडौं

जाने र काठमाडौंबाट हेटौंडा आउने सवारीलाई छुट्टाछुट्टै समयमा सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । प्रमुख जिल्ला अधिकारी वसन्त अधिकारीका अनुसार साँघुरो सडकमा एकैपटक ठूलो संख्यामा सवारी प्रवेश गर्दा हुनसक्ने जोखिम र जाम कम गर्न समय निर्धारण गरिएको हो । उनले सडकको अवस्था बुझेर प्रशासनले जारी गरेको तालिकाअनुसार मात्र यात्रा गर्न चालक, व्यवसायी र यात्रुलाई

आग्रह गरिएको बताए ।

इन्धन तथा खाना पकाउने एलपी ग्यास बोकेका सवारीवाहक १० चक्केभन्दा ठूला तथा १५ टनभन्दा बढी भार भएका मालवाहक सवारीलाई अर्को व्यवस्था नभएसम्म त्रिभुवन राजपथ प्रयोग गर्न रोक लगाइएको प्रजिअ अधिकारीले बताए । उनका अनुसार यात्रुवाहक सवारीतर्फ ११ मिटर लम्बाइसम्मका सवारीलाई मात्रै सञ्चालन गर्न दिइएको छ ।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

- ४) आइतबार बिहान सडक माथिबाट ढुंगा माटोसहितको पहिरो आएर पूर्णरूपमा अवरुद्ध बनेको अरनिको राजमार्गको धुलिखेल नगरपालिका-८ जिपलाइन सडकखण्ड ।

नागरिकप्रतिको व्यवहार तथा सरकारी नीतिमा प्रभाव पारेको । इतिहासमा
मात्यस र रिचर्ड जोन्सबाट प्रशिक्षित प्रशासकहरूको फरक
दृष्टिकोणले भारतमा भोकमरी, खडेरी र नागरिकप्रतिको
सराकारी व्यवहारमा फरक प्रभाव पारेको उदाहरण प्रस्तुत
गर्दै उपाध्यक्ष डा. भट्टले प्रशिक्षणमा नागरिकप्रतिको
संवेदनशीलता आवश्यक रहेको उल्लेख गरे ।

‘‘उच्च आर्थिक वृद्धि र समृद्धिका लागि प्रभावकारी सरकारी सेवा प्रवाह अपरिहार्य छ, प्रशिक्षण संस्थाले योग्य, अनुशासित, आवश्यकता र नागरिकप्रति संवेदनशील जनशक्ति उत्पादन गर्नुपर्ने छ,’’ उनले भने ।

त्रिभुवन विश्वविद्यालयका उपकुलपति डा. भीमा थापाले सार्वजनिक सेवामा चुस्तता ल्याउने सन्दर्भमा विश्वविद्यालयसँग प्रतिष्ठानलाई जोडेर कार्यक्षमता अभिवृद्धि गर्ने काममा जोड दिएर लाग्ने बताए । उनले प्रतिष्ठान र विश्वविद्यालयले हासिल गरेका अनुभव र सिकाइ एकअर्कमा आदानप्रदान गरेर अध्ययन अनुसन्धानमा ध्यान दिएर लाग्ने उल्लेख गर्दै त्रिभुवन विश्वविद्यालय र नेपाल प्रशासनिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठानबीच रचनात्मक सहायता हुने बताए ।

[illegible]

कर्जा चुक्ता भुक्तानी गर्ने सम्बन्धी १९ (पन्ध्र) दिने अत्यन्त जरुरी सूचना

(प्रकाशित मिति २०८३ साल असोज महिना १२ गते सोमवार)

यस विकास बैंकको शाखा कार्यालय मनहरीबाट तपशिलमा उल्लेखित ऋणीले आवास कर्जा शीर्षक अन्तर्गत लिएको कर्जाको साँवा, ब्याज र अन्य दै दस्तुर समेत तिर्ने वुकाउने सम्बन्धमा बैंकसँग गरेको शर्त कर्जालेखत उल्लेख गर्नु भएको र बैंकबाट पटक पटक मौखिक तथा लिखित रुपमा तरताकेता गर्दा समेत सो कर्जाको तिर्नु वुकाउनु पर्ने साँवा, ब्याज तथा हर्जाना समेत चुक्ता भुक्तान गर्न आउने तर्फ कुनै चासो नदेखाउनु भएको र नआउनु भएकोले यो सूचना प्रकाशित भएको मिति १५ (पन्ध्र) दिन भित्रमा बैंकलाई तिर्ने वुकाउनु पर्ने सम्पूर्ण साँवा, ब्याज तथा हर्जाना ब्याज समेत चुक्ता भुक्तान गर्न आउनुहुन यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । उक्त अवधि भित्र तपाईंले यस संस्थाबाट लिएको कर्जाको साँवा, ब्याज र अन्य दै दस्तुर चुक्ता भुक्तान नगरेमा धितो सुरक्षामा तपाईंले लेखिदिएको सम्पूर्ण चल अचल सम्पति बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी एको २०७३ को दफा ५७ उपदफा १ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी धितो लिलाम बिक्री गरी वा सो बाट समेत सम्बन्धीको सम्पूर्ण लेना रकम असुल उपर नभएमा प्रचलित कानून अनुसार कारवाही गरी बैंकले आफ्नो लेना रकम असुल उपर गर्नुका साथै तपाईं ऋणी तथा व्यक्तित्व धनजमानिकता समेतलाई नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन बमोजिम कर्जा सूचना केन्द्र लि.को कालो सूचीमा समावेश गरिने व्यहोरा समेत जानकारी गराईन्छ ।

तपशिल

ऋणीको विवरण

डम्बला प्रजाको नाति श्रीलाल प्रजाको छोरा मकवानपुर जिल्ला राक्सरीराड गा.वि.स वडा नं. ८ हाल, मनहरी गा.पा वडा नं. ७ वस्ने **कृष्ण बहादुर प्रजा** (ना.प्र.नं. : ३१६६ जारी मिति र जिल्ला : २०४२/११/०५, मकवानपुर)

व्यक्तिगत धनजमानिकताहरूको विवरण

१) बहावल प्रजाको छोरी श्रीलाल प्रजाको बुहारी कृष्ण बहादुर प्रजाको पत्नी मकवानपुर जिल्ला राक्सरीराड गा.वि.स वडा नं. ८ हाल, मनहरी गा.पा वडा नं. ७ वस्ने **मदु माया प्रजा** (ना.प्र.नं. : १३३१९ जारी मिति र जिल्ला : २०४५/१०/२५, मकवानपुर)

२) श्रीलाल प्रजाको नाति कृष्ण बहादुर प्रजाको छोरा मकवानपुर जिल्ला राक्सरीराड गा.पा. वडा नं. ८ हाल, मनहरी गा.पा वडा नं. ७ वस्ने **सामुयल राना प्रजा** (ना.प्र.नं. : ३११०१७/४२३३० जारी मिति र जिल्ला : २०६४/११/२६, मकवानपुर)

३) श्रीलाल प्रजाको नाति कृष्ण बहादुर प्रजाको छोरा मकवानपुर जिल्ला राक्सरीराड गा.वि.स वडा नं. ८ हाल, मनहरी गा.पा. वडा नं. ७ वस्ने **प्रकाश राना प्रजा** (ना.प्र.नं. : ३११०१७/७३६४३ जारी मिति र जिल्ला : २०६७/०४/१२, मकवानपुर)

४) भीम डम्बला प्रजाको नाति लाल प्रजाको छोरा मकवानपुर जिल्ला राक्सरीराड वडा नं. ८ हाल, मनहरी गा.पा. वडा नं. ७ वस्ने **जोएल प्रजा** (ना.प्र.नं. : ३१३४/२१२ जारी मिति र जिल्ला : २०६७/०८/२६, मकवानपुर)

यसबधिम प्रकाशित गरिएको सार्वजनिक सूचनाको विवरण :

मिति २०८२ साल कार्तिक महिना २६ गतेको उद्घोष राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा कर्जा चुक्ता भुक्तानी गर्ने सम्बन्धि ३५ दिने

“नेपाल राष्ट्र बैंकबाट ‘ब’ बाँको ब्रालतलत्र पात्र गणियु लरको बिकस बैक”

मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.
MUKTINATH BIKAS BANK LTD.

Central Office: Lazimpat, Kathmandu
Tel.: ०१-५९७०८८
Toll Free No.: १६६००१४९९९ (NTC),
१६१०१४९९९ (Ncell)
E-mail: info@muktinathbank.com.np
Web: www.muktinathbank.com.np

जस्ता बिकस होइन, बैक जस्ता जाना पर्दछ

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

विपदप्रभावितको उद्धार

र पुनर्स्थापनामा ढिलाइ नगर

अविरल वर्षा, बाढी र पहिरोले मुलुकलाई पुनः एकपटक गम्भीर शोक र संकटको मोडमा उभ्याएको छ । शुक्रबारदेखि देशका विभिन्न भागमा परेको भरीका कारण राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको आइतबार साँझसम्मको विवरणअनुसार २१ जनाभन्दा बढी नागरिकले ज्यान गुमाइसकेका छन् । सयौँ परिवार घरबारविहीन भएका छन् भने ७४७ भन्दा बढी परिवार प्रत्यक्ष रूपमा प्रभावित बनेका छन् । गण्डकी प्रदेशलगायत पहाडी र तटीय क्षेत्रमा बाढीपहिरोले पुर्‍याएको विनाशले देशको पूर्वाधार र सर्वसाधारणको जीवनमा अप्रणीय क्षति पुर्‍याएको छ ।

पर्वतको फर्सेमा सिंगो बस्ती नै कालीगण्डकीको बाढीले बगाउनु, मनाङका द्रुद्रराजमा सञ्चार र विद्युत् सम्पर्क विच्छेद हुनु, तथा हिमाली क्षेत्रमा हिउँपहिरोमा परी नागरिकहरू बेपत्ता हुनुले विपद्को भयावह रूपलाई छर्लंग पार्छ । बेनी–जोमसोम सडकखण्डका महत्त्वपूर्ण मोटरबल पुल्हरू बग्नु र सात जिल्लामा विद्युत् सेवा पूर्णरूपमा ठप्प हुनुका साथै दर्जनौँ जलविद्युत् आयोजनाको उत्पादन बन्द हुनुले राष्ट्रिय अर्थतन्त्र र पूर्वाधारमा कति ठूलो आघात पुगेको छ भन्ने देखाउँछ ।

विपद्को यो घडीमा प्रधानमन्त्री तथा गृह मन्त्रालयबाट उच्च सतर्कता अपनाउन अपिल गरिनु र सुरक्षा निकायबाट १२ सयभन्दा बढी नागरिकको उद्धार गरिनु सराहनीय सुरुआत हो । तर, राज्यको दायित्व केवल सतर्कताको अपिल जारी गर्ने वा सामान्य उद्धारमा सीमित हुनु हुँदैन । अहिलेको प्राथमिकता ‘उद्धार, राहत र पुनर्स्थापना’लाई एकीकृत र तीव्र गतिमा अगाडि बढाउनु हो ।

पहिलो, उद्धार र खोजी कार्यलाई थप तीव्र बनाइनुपर्छ । मनाङको हिम्तुङ आधार शिविरमा गएको हिमपहिरोमा बेपत्ता भएकाहरूको खोजतलास र उद्धारका लागि उच्च हिमाली क्षेत्रमा प्रभावकारी जनशक्ति र प्रविधि तत्काल परिचालन गरिनुपर्छ । सञ्चार र विद्युत् सेवा अवरुद्ध भएका मनाङ, म्याग्दी, बागलुङजस्ता दुर्गम क्षेत्रमा हेलिकप्टर तथा वैकल्पिक माध्यमबाट उद्धार टोली र अत्यावश्यक खाद्य तथा औषधि सामग्री पुर्‍याउन ढिलाइ गरिनु हुँदैन ।

दोस्रो, तत्काल राहत र सुरक्षित पुनर्स्थापनाको ठोस व्यवस्था हुनुपर्छ । घरबारविहीन बनेका १४३ भन्दा बढी परिवार र उच्च जोखिममा रहेका बस्तीका नागरिकहरूका लागि अस्थायी आवास, स्वच्छ खानेपानी, स्वास्थ्य उपचार र खान्दान्को प्ररन्ध राज्यले तत्काल मिलाउनुपर्छ । बाढी र पहिरोको जोखिम अझै नटरेकाले जोखिमयुक्त पहाडी तथा नदी तटीय बस्तीका मानिसहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने कार्यलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखिनुपर्छ ।

तेस्रो, अत्यावश्यक पूर्वाधारको द्रुत मर्मत र सञ्चार पुनर्स्थापना अनिवार्य छ । विद्युत् प्रसारणलाइन र टेलिफोन टावरहरूमा पुगेको क्षतिलाई युद्धस्तरमा मर्मत गरी अन्धकार र सूचनाविहीनताको स्थिति अन्त्य गरिनुपर्छ । साथै, कटान भएका सडक र बगेका पुलहरूको ठाउँमा तत्काल वैकल्पिक मार्ग (बेली ब्रिज वा डाइभर्सन) निर्माण गरी मनाङ, मुस्ताङजस्ता हिमाली जिल्लाको सम्बन्ध पुनः जोड्नुपर्छ ।

प्राकृतिक विपद्लाई रोक्न नसकिए पनि पूर्वतयारी, द्रुत प्रतिक्रिया र वैज्ञानिक पुनर्स्थापनामार्फत धनजनको क्षति न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ । त्यसैले, सरकारले कागजी निर्देशनमामात्र सीमित नभई सम्पूर्ण संयन्त्र, सेना, प्रहरी, स्थानीय तह र स्वयंसेवकहरूलाई एकीकृतरूपमा मैदानमा उतारेर प्रत्येक प्रभावित नागरिकले सरकारको उपस्थिति महसुस गर्नेगरी काम गर्नुपर्छ । नागरिकको जीवन रक्षा गर्नु र संकटमा परेकाहरूलाई पुनर्जीवन दिनु नै यतिबेला राज्यको सबैभन्दा ठूलो धर्म र दायित्व हो ।

श्रम सरोकार

वैदेशिक रोजगारी

जाने वैधानिक प्रक्रिया

विद्यमान वैदेशिक रोजगार ऐनबमोजिम संस्थागत र व्यक्तिगत गरी जम्मा दुई प्रक्रियाबाट वैदेशिक रोजगारीमा जान सकिन्छ । संस्थागत प्रक्रिया भन्नाले विद्यमान वैदेशिक रोजगार ऐन तथा नियमावलीबमोजिम वैदेशिक रोजगार विभागबाट वैदेशिक रोजगार व्यवसाय सञ्चालनको अनुमति लिएका म्यानपावर संस्थामार्फत कानुनबमोजिम वैदेशिक रोजगारीमा जाने प्रक्रियालाई बुझिन्छ ।

यस प्रक्रियाको अवलम्बन गरी वैदेशिक रोजगारमा जाँदा हुने फाइदाहरू:

- कुन देश जाने हो ? कुन कम्पनीमा जाने हो ? आफूले गर्ने काम के हो ? तलब सुविधा के हुने हो ? सबै कुराको स्पष्ट जानकारी पाइन्छ ।
- विदेशमा रहँदा कुनै समस्या परे सम्बन्धित म्यानपावरलाई सम्पर्क गरी समस्याको समाधान गर्न र उद्धारमा सहयोग पाउन सकिन्छ ।
- म्यानपावरबाट विदेश जाँदा ठगिएमा म्यानपावरले राखेको धरौटीबाट वैदेशिक रोजगार विभागमार्फत रकम असुलउपर गर्न सकिन्छ ।
- विदेशमा भनेअनुसारको काम र तलब नदिएमा पठाउने म्यानपावरबाट असुलउपर गर्ने कानुनी प्रावधान रहेको छ ।
- विदेशमा जाँदा बुझाउनुपर्ने वास्तविक लागत रकम कति हो भन्ने विषयमा बुझ्न सकिन्छ ।
- व्यक्तिगत प्रक्रिया भन्नाले कामदार आफ्नै पहलमा विद्यमान वैदेशिक रोजगार ऐन तथा नियमावलीमा उल्लिखित प्रक्रिया पूरा गरी वैदेशिक रोजगारीमा जाने प्रक्रियालाई बुझिन्छ । यस प्रक्रियाको अवलम्बन गरी वैदेशिक रोजगारमा जाँदा कामदार आफ्नो कामका लागि स्वयं जिम्मेवार हुनुपर्दछ । तसर्थ, श्रम स्वीकृति लिएर संस्थागत (म्यानपावर कम्पनी)मार्फत वैदेशिक रोजगारमा जानु तुलनात्मकरूपमा सुरक्षित मानिन्छ ।
- वर्कड भिसाबाहेक अन्य भिसामा वैदेशिक रोजगारीमा जानु हुँदैन । गलत कागजात बनाई वैदेशिक रोजगार ऐन तथा नियमावलीमा उल्लिखित प्रावधानविपरीत अन्य प्रक्रियाबाट वैदेशिक रोजगारमा जानु गैरकानुनी हुन्छ र यस्तो अवस्थामा कुनै पनि कुराको ग्यारेन्टी हुँदैन र ठगीमा पर्ने सम्भावना हुन्छ ।
- पर्यटक भिसा वा भिजिट भिसामा वैदेशिक रोजगारमा जानु हुँदैन ।

□ आरजी पाण्डेय

अनियन्त्रित र डोजरे

विकास, कमजोर भू-बनोट र

जलवायु परिवर्तनका कारण

वर्षाको प्रकृतिमा आएको

अभूतपूर्व परिवर्तनले जलजन्य

विपद्को जोखिमलाई थप

बढाएको छ । यसले बर्सेनि

अबौँको पूर्वाधार र सयौँ

धनजनको क्षतिमात्र पुर्‍याएको

छैन, अपितु देशको दिगो

विकासका प्रयासहरूमा

पनि ठूलो धक्का पुर्‍याएको

छ । तसर्थ परम्परागत

उद्धार र राहत बाँड्ने

काममामात्र सीमित नभई अब

वैज्ञानिक पूर्वसूचना प्रणाली,

सुरक्षित बस्ती विकास,

नदी करिडोरको संरक्षण

र जलवायु अनुकूलको

रणनीतिलाई एकीकृत गरी

विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा

दीर्घकालीन कदम चाल्नु

अपरिहार्य भइसकेको छ ।

गत भदौ १० गते भोटेकोशी नदीमा आएको विनाशकारी बाढीले रसुवा, नुवाकोट र धादिङ जिल्लामा अकल्पनीय मानवीय र भौतिक विनाश पुर्‍यायो । यो क्षति हिमाली र पहाडी भूगोलको चार किल्लाभित्र मात्र सीमित रहेन, यसको दुःखद् असरले देशका ७७ वटै जिल्ला र कयौँ विदेशी नागरिकका परिवारलाई समेत गहिरो शोकमा डुबाएको छ । यो केवल एउटा मौसमी बाढी वा सामान्य प्राकृतिक प्रकोपमात्र थिएन यो हजारौँ परिवारका लागि कहिल्यै बिसन नसकिने र वर्षौसम्म मुटुमा बिफाइरहने गहिरो पीडाको छाप बनेर गएको छ । नेपालले विगतमा पनि विभिन्न खाले विपत्तिहरू भैरुदै आएको हो, तर भोटेकोशीको यो महाप्रलय यति भयानक भयो कि यसले सिंगो देशलाई नै स्तब्ध बनाइदियो ।

एकै निमेषमा सयौँ नागरिकले अकालमा ज्यान गुमाउनुप्यो भने हजारौँ अझै बेपत्ता छन् । यस बाढीबाट भएको भौतिक क्षतिको यथार्थ हिसाबकिताब अझै आउन सकेको छैन, र अकालमा गुमेका अमूल्य मानवीय क्षतिको त कुनै लेखाजोखा वा क्षतिपूर्ति हुन नै सक्दैन । २०७२ को महाभूकम्प, भारतीय नाकाबन्दी र कोरोना महामारीजस्ता ठूला संकट व्यहोर्दै आएको देशका लागि विपद् नौलो विषय होइन । तर, ‘मानिसले’ाई प्राकृतिक विपत्तिलेभन्दा पनि मानव-सर्जित संरचना, कमजोर नीति र तयारीको भभावले बढी क्षति पुर्‍याउँछ’ भन्ने कठोर सत्यलाई यसपटकको बासदोले पुनः पुष्टि गरेको छ ।

दशकौँदेखिको नीतिगत अकर्तृग्यता र अल्पकालीन सोच

यो विनाश केवल कुनै एउटा समयको सरकार वा सीमित अधिकारीहरूको मात्र असफलता होइन । यो त विगत दशकौँ वर्षदेखि सत्ता सम्हाल्दै आएका कुनै पनि सरकार र राज्य संयन्त्रले विपद् व्यवस्थापन, पूर्वसूचना प्रणाली र सुरक्षित पूर्वाधार विकासमा ध्यान नदिएको दीर्घकालीन बेवास्ताको परिणति हो । नेपाल भौगोलिकरूपमा भूकम्प, बाढी, पहिरो, हिमताल विस्फोटन, डुवान र आगलागीजस्ता प्राकृतिक विपत्तिको अति संवेदनशील क्षेत्र हो भन्ने थाहा हुँदाहुँदै पनि दशकौँदेखि पूर्वाधार निर्माण गर्दा सुरक्षित उपाय र विपद्-प्रतिरोधी ढाँचालाई पूर्णरूपमा वास्तै गरिएन ।

नदी करिडोरका बस्ती, जलविद्युत् आयोजना, सडक तथा पुल-पुल्सा निर्माण गर्दा दीर्घकालीन सुरक्षा रणनीति बनाउनुपर्नेमा केवल अल्पकालीन सोच, ‘तातै खाउँ, जल्दी मरौँ’ भन्ने कार्यशैली र क्षणिक वित्तीय लाभका योजनाहरूमा मात्र राज्य अल्झिरह्यो । नागरिकका लागि सुरक्षित वासस्थान र विपद्प्रतिरोधी संरचना बनाउनेतर्फ राज्यको ध्यान जान सकेन भने निजी क्षेत्र र व्यक्तिहरूले पनि सुरक्षित आवास र व्यवसायमा पर्याप्त ध्यान दिएको पाइएन । योजना आयोगदेखि मन्त्रालयसम्मका टेबलमा बनेका ‘विपद् जोखिम न्यूनीकरण’का मोटा कागजातहरू व्यवहारमा होइन, केवल मन्त्रालयका दराजहरूमा थन्कनुको परिणाम आज सोझा र निर्दोष नागरिकले आफ्नो ज्यान दिएर चुकाउनुपरेको छ ।

प्रविधिको युगमा पूर्वसूचनाको असफलता

सूचना प्रविधिको आधुनिक युगमा पूर्वसूचना दिने प्रविधि जडान नगर्नु र भविष्यमा पर्न

सक्ने भवितव्यबारे सोच्दै नसोच्नु सम्पूर्ण राज्य संयन्त्रको चरम असंवेदनशीलता हो । विगतमा हाम्रा पुर्खाले सञ्चारका साधन नहुँदा पनि डाँडामा गएर कराएर वा कटुवाल घोकाएर गाउँलेलाई जोगाउँथे । वेंसीमा खेतीकिसान गरे पनि घर-बस्ती भने लेकका सुरक्षित ठाउँमा बसाउँथे । जल, जंगल र जमिनको प्राकृतिक नियम बुझेर बसोबास मिलाउने हाम्रा पुर्खाले त्यो मौलिक ज्ञानलाई आधुनिक विकासको नाममा हामीले लत्यायौँ ।

आज हामी सबैका हात हातमा स्मार्टफोन, भूउपग्रह र अत्याधुनिक प्रविधि उपलब्ध छ । तर पनि विगतका कुनै पनि संयन्त्रले नदी करिडोरमा स्वचालित साइरन, रियल टाइम सेन्सर वा मोबाइल अलर्ट संयन्त्र स्थापना गर्नेतर्फ सिन्कोसम्म भर्नेनन् । यदि समयमै सही सूचना दिनसक्ने संयन्त्र बनेको भए बुलेट ट्रेनकै गतिमा आएको बाढीबाट भौतिक संरचना जोगाउन नसकिए पनि मानवीय क्षतिलाई निकै कम गर्न सकिन्थ्यो । यसपटक बाढी आउँदा केवल ‘बाढी आएको छ’ भन्नुको साटो ‘भयावह प्रलय आउँदै छ, सामानको होइन जसरी पनि आफ्नो जिउ बचाउन सुरक्षित ठाउँमा जानु’ भन्ने भए पनि पुर्वसूचना प्रवाह गर्न सकिएको भए सयौँ मानिसको ज्यान जोगाउन सकिन्थ्यो । प्रविधिको प्रयोगबाट नागरिक जोगाउन नसक्नु राज्यको प्राविधिक र व्यवस्थापकीय नालायकीबाहेक केही हुन सक्दैन ।

नागरिक चेतनाको स्तर

र उद्धारमा ढिलाइ

विपद्का बखत नागरिक तहमा पनि बाढी आएका बेला टिकटक बनाउने, फोटो खिच्ने वा रमाइलो हेर्न खोला छेउमा जानेजस्ता हलुका र जोखिमपूर्ण व्यवहार देखियो । यस्तो असचेतनाका कारण पनि ठूलो मानवीय क्षति सहनुपरेको अवस्था छ । यसले राज्य संयन्त्रमात्र होइन, नागरिक तहकै चेतना स्तर र विपद् साक्षरता कति कमजोर छ भन्ने उदागो परेको छ ।

अर्कोतिर, विपद्को सुरुवाती समयमै आपाङ्ग सुरुङ, नदीको गहिरो खोच तथा भूमिगत संरचनामा उद्धार गर्ने आधुनिक उपकरण, प्रविधि र तालिमप्राप्त जनशक्ति छैन भन्ने जान्दाजान्दै पनि वैदेशिक सहयोग लिन ढिलाइ गरियो । समय घर्किसकेपछि र ठूलो मानवीय क्षति भइसकेपछि मात्र सरकारले यो कुरा बुझ्यो कि यति ठूलो विपत्तिमा आफूसँग भएको सीमित र परम्परागत संयन्त्रले मात्र पार लाग्दैन । विपद् व्यवस्थापनमा सुरुवाती केही घण्टा अत्यन्तै महत्त्वपूर्ण हुन्छ, तर राज्यको अलमलले गर्दा कयौँ मानिसले सुरुङ र भग्नावशेषभित्रै उद्धारको पर्खाइमा छटपटाउँदै ज्यान गुमाउनुपयो ।

पीडित परिवारप्रतिको न्यूनीतम दायित्व

संकटका बेला ‘हामी जनताका साथमा छौँ’ भनेर दरिलो अभिभावकत्व दिनु राज्यको प्राथमिक दायित्व हो । बाढीबाट सम्पर्कविहीन भएकाहरूलाई जीवित फर्काउन नसके पनि कम्तीमा उनीहरूको शव खोजेर पीडित परिवारलाई बुझाउन अन्तिम समयसम्म राज्यले सम्पूर्ण शक्ति लगाउनुपर्छ । यसो हुन सकेमात्र आफन्तले आफ्नै धार्मिक परम्पराअनुसार अन्तिम संस्कार गरेर चित्त बुझाउन पाउँछन् । मेरो मान्छे, जीवितै छ कि ? भन्ने आश र तड्पाइमा परिवारलाई

वर्षौसम्म राखिराख्नु राज्यको चरम निर्दयीपन र गैरजिम्मेवारीपन हो ।

यदि राज्यको सम्पूर्ण सामर्थ्य र आधुनिक प्रविधि अपनाउँदा पनि शव भेट्नै नसक्ने प्राविधिक अवस्था आएमा, पीडितलाई कानुनी र कागजी प्रक्रियामा अल्फाएर फाइल गुपचुप बन्द गर्नु हुँदैन । राज्यले बेलैमा कानुन संशोधन गरी परिवारको सूचना र स्थलगत प्रतिवेदनका आधारमा सहजरूपमा मृत्यु प्रमाणित हुने कागजात उपलब्ध गराइदिनुपर्छ । यसो हुन सकेमामात्र पीडित परिवारले कानुनी हकदाबी, बिमा, राहत र अन्य सामाजिक तथा आर्थिक प्रक्रियाहरू पूरा गरेर आफ्नो जीवनलाई अगाडि बढाउन सक्ने छन् ।

विपद् व्यवस्थापन र जलवायु

अनुकूलनको अपरिहार्यता

नेपालमा पछिल्ला दुई दशकमा आएका महाविपत्तिहरू, जस्तै: २०६१ को कोशी कटान, २०७२ को गोरखा भूकम्प, २०७४ र २०८१ को तराई तथा काठमाडौँ उपत्यकाको बाढी, र हालैका हिमपहिरो तथा बेमौसमी वर्षाका घटनाहरूले हाम्रो भौगोलिक संवेदनशीलतालाई प्रस्ट पारेका छन् । अनियन्त्रित र डोजरे विकास, कमजोर भू-बनोट र जलवायु परिवर्तनका कारण वर्षाको प्रकृतिमा आएको अभूतपूर्व परिवर्तनले जलजन्य विपद्को जोखिमलाई थप बढाएको छ । यसले बर्सेनि अबौँको पूर्वाधार र सयौँ धनजनको क्षतिमात्र पुर्‍याएको छैन, अपितु देशको दिगो विकासका प्रयासहरूमा पनि ठूलो धक्का पुर्‍याएको छ । नेपालजस्तो भूपरिवेष्ठित र भिरालो भूगोल भएको देशमा जलवायु परिवर्तनको असर अन्य देशको तुलनामा धेरै द्रुत गतिमा परिरेहेको छ । तसर्थ परम्परागत उद्धार र राहत बाँड्ने काममामात्र सीमित नभई अब वैज्ञानिक पूर्वसूचना प्रणाली, सुरक्षित बस्ती विकास, नदी करिडोरको संरक्षण र जलवायु अनुकूलको रणनीतिलाई एकीकृत गरी विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा दीर्घकालीन कदम चाल्नु अपरिहार्य भइसकेको छ ।

निष्कर्ष

अब विगतमा कसले के गर्‍यो या गरेन भन्ने निरर्थक बहस र राजनीतिक दोषारोपण छाडेर राज्य र सम्बद्ध सबै निकायहरू विगतको उदासीनता त्यागी अति नै गम्भीर बन्ने पर्छ । हाम्रा विकासका मोडेलहरूलाई अनिवार्यरूपमा परिमार्जन गर्दै जलविद्युत्, सडक र अन्य पूर्वाधार निर्माण गर्दा कार्यस्थल सुरक्षा र आपत्कालीन निष्कासन मार्गलाई कानुनीरूपमै अनिवार्य गरिनुपर्छ ।

तिब्बत तथा सीमापार नदी र हिमतालहरूको निरन्तर अनुगमन गरी अन्तरदेशीय स्वचालित पूर्वसूचना प्रणाली लागू गर्ने, सुरुङ र जटिल भूगोलका लागि विशेष तालिमप्राप्त उद्धार टोली तयार गर्ने र विद्यालयस्तरदेखि नै विपद् शिक्षा दिएर नागरिक चेतना बढाउनु अबको प्राथमिकता हुनुपर्छ । साथै, विश्वव्यापी तापमान वृद्धिका कारण नेपालजस्ता कम कार्बन उत्सर्जन गर्ने देशले भोगेको यो अकल्पनीय क्षतिलाई अन्तर्राष्ट्रिय मञ्चहरूमा प्रमाणसहित प्रस्तुत गरी ‘जलवायु क्षतिपूर्ति कोष’ बाट सोधभर्ना दाबी गर्नुपर्छ । प्राकृतिक विपत्ति पूर्णरूपमा टाढेर टर्दैन, तर राज्य संयन्त्रले अब पनि संवेदनशीलता र गम्भीरता देखाएन भने आगामी दिनमा यस्ता क्षतिहरू अझ भयानक, अकल्पनीय र अनियन्त्रित बन्दै जाने छन् ।

थारु भाषालाई एआई प्रविधिमा जोड्ने प्रशंसनीय प्रयास

लुम्बिनी प्राविधिक विश्वविद्यालयका स्नातकोत्तर तह (एमटेक) का विद्यार्थीहरूले थारु भाषालाई कृत्रिम बुद्धिकता (एआई) सिकाउने तथा स्थानीय निकायका सेवा डिजिटल बनाउनेसहित विभिन्न १० वटा व्यावहारिक प्रविधिमा आधारित परियोजनाहरू तयार पारेको समाचार आइतबारको प्रभाव दैनिकमा पढ्न पाउँदा अत्यन्तै खुसी र उत्साह पैदा भएको छ । नेपाली विश्वविद्यालयहरू प्रायः सैद्धान्तिक ज्ञान बाँड्नमामात्र सीमित हुन्छन् र विद्यार्थीहरू केवल परीक्षा पास गर्नका लागिमात्र घोकन्ते विद्यामा अल्झिन्छन् भन्ने सर्वसाधारणको गुनासो रहँदै आएको पृष्ठभूमिमा लुम्बिनी प्राविधिक विश्वविद्यालयका विद्यार्थीहरूले देखाएको यो पहल अनुरकणीय र प्रशंसनीय छ । यस समाचारले हाम्रो देशको उच्च शिक्षा प्रणालीमा पनि अब व्यावहारिक र समस्या समाधानमा आधारित शिक्षण पद्धतिको विकास हुँदै छ भन्ने सकारात्मक सन्देश दिएको छ ।

नेपालजस्तो बहुभाषिक र बहुसांस्कृतिक देशमा सूचना प्रविधिको विकास र प्रयोग केवल एक वा दुई प्रमुख भाषामामात्र सीमित रहँदा अन्य क्षेत्रीय तथा जनजातीय भाषाहरू ओभेल्मदा पर्दै गएका छन् । आधुनिक युगमा

कुन भाषा डिजिटल दुनियाँमा उपलब्ध छ वा छैन भन्ने कुराले नै त्यो भाषाको अस्तित्व र भविष्य निर्धारण गर्न थालेको छ । यसै सन्दर्भमा एमटेकका विद्यार्थीहरू– लौटन थारु, राजु सुवेदी, रामद्वारिका चौधरी र रविन श्रेष्ठले प्राकृतिक भाषा प्रशोधन प्रणालीमापर्त एत एआईलाई थारु भाषा सिकाउन सुरु गर्नु ऐतिहासिक कदम हो । थारु भाषामा डिजिटल स्रोत, भाषिक तथ्यांक र पर्याप्त सामग्रीहरूको अभाव हुनुका बावजुद लोरा प्रविधि प्रयोग गरी ‘क्वेन मोडल’ लाई अनुकूलन गर्ने प्रयास गर्नु प्राविधिकरूपमा अत्यन्तै चुनौतीपूर्ण तर दृढदर्शी कार्य हो । राना थारु र डगौरा थारुजस्ता क्षेत्रीय तथा भाषिक विविधतालाई समेटेर प्रणालीको विकास गर्नुले यस परियोजनाको व्यापकता र संवेदनशीलतालाई स्पष्ट पार्छ । यदि यो परियोजना पूर्णरूपमा सफल भयो भने यसले थारु समुदायका मानिसहरूलाई आफ्नै भाषामा डिजिटल प्रविधिको पहुँच पुर्‍याउन र भाषा संरक्षणमा क्रांतिकारी योगदान पुर्‍याउने छ ।

विद्यार्थीहरूले केवल भाषिक एआईमामात्रै ध्यान नदई स्थानीय सरकार र आमनगरिकका दैनिक समस्या हल गर्ने खालका अन्य व्यावहारिक परियोजनाहरूसमेत निर्माण

गरेका समाचारमा उल्लेख छ । विश्वविद्यालयका निमित्त प्रमुख एवं डीन डा. निरज केसी र कार्यक्रम संयोजक सहायक प्राध्यापक प्रकाश गुप्ताले औल्याउनुभएभँ, कक्षाकोठामा सिकेको सैद्धान्तिक ज्ञानलाई समाज र वास्तार्थिक दुनियाँका समस्या समाधानमा प्रयोग गर्नु नै प्राविधिक शिक्षाको वास्तविक सफलता हो ।

तर, यहाँ सोचनीय पक्ष के छ भने हाम्रा देशका प्रतिभाशाली विद्यार्थीहरूले अनेकौँ लगानी र मिहेनतका साथ यस्ता उत्कृष्ट परियोजनाहरू त निर्माण गर्छन्, तर प्रायः ती परियोजनाहरू विश्वविद्यालयका प्रयोगशाला वा प्रदर्शनीमै सीमित भएर हराउँछन् । कार्यक्रम संयोजक गुप्ताका अनुसार यी परियोजनाहरू अझै कार्यान्वयन हुन बाँकी छन् । विद्यार्थीहरूले त आफ्नो क्षमता प्रदर्शन गर्दै सम्बन्धित सरकारी, गैरसरकारी तथा निजी संस्थाहरूलाई परियोजना हस्तान्तरण गरिसकेका छन्, अब पालो सम्बन्धित निकायहरूको हो । स्थानीय तह, सरकारी मन्त्रालयहरू र निजी क्षेत्रले यी युवा अनुसन्धानकर्ताहरूको प्रयासलाई केवल एउटा समाचारको विषय वा विश्वविद्यालयको प्रदर्शनी सामग्रीका रूपमा मात्र लिनु हुँदैन ।

नेपाल सरकार, स्थानीय तहका वडा

कार्यालयहरू तथा सम्बन्धित निकायहरूले यी परियोजनाहरूलाई व्यावहारिकरूपमा अँगाल्न, संरक्षणमा ल्याउन र थप अनुसन्धानका लागि आवश्यक बजेट तथा स्रोत-साधनको व्यवस्था गर्नुपर्छ । एआईलाई थारु भाषा वा अन्य स्थानीय भाषाहरू सिकाउने कार्यलाई निरन्तरता दिन पर्याप्त डेटा र प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराइनुपर्छ । जबसम्म राज्य र निजी क्षेत्रले विद्यार्थीहरूले बनाएका यस्ता नवप्रवर्तन लाई खरिद गर्दैनन् वा प्रयोगमा ल्याउँदैनन्, तबसम्म देशमा प्रविधिको वास्तार्थिक विकास हुन सक्दैन र हाम्रा दक्ष जनशक्ति विदेश पलायन हुन बाध्य भइरहने छन् । अन्त्यमा, सीमित स्रोत र साधनका बावजुद पनि समाजोपयोगी र दूरगामी महत्तवका परियोजना निर्माण गर्ने लुम्बिनी प्राविधिक विश्वविद्यालयका विद्यार्थीहरू, मार्गदर्शन गर्ने प्राध्यापकहरू र विश्वविद्यालय प्रशासनलाई हार्दिक वधाइ तथा शुभकामना व्यक्त गर्दछु । साथै, सरोकारवाला निकायहरूलाई यी परियोजनाहरूको शीघ्र कार्यान्वयनका लागि आवश्यक कदम चाल्न जोडदार माग गर्दछु ।

- **रामकुमार राई**

भोजपुर (हाल धुम्बाराही, काठमाडौँ)

सोह श्राद्ध | राजधानीको उत्तरपूर्वी भेगस्थित गोकर्णेश्वर उत्तरगया पितृतीर्थ धाममा अश्विन कृष्ण प्रतिपदाका दिन सोह श्राद्ध गर्दै ।
तस्विर: पूर्णप्रसाद मिश्र/रासस

कोरला सडक पूर्णरूपमा अवरुद्ध

मुस्ताङ- शनिवार रातिदेखि परेको अविरल वर्षा तथा हिमपातका कारण (जोमसोम-कोरला) सडकखण्ड पूर्णरूपमा अवरुद्ध बनेको छ । म्याग्दी र मुस्ताङको सीमाक्षेत्र काभ्रेभीरबाट कोरला नाकासम्मको सडकमा ठाउँठाउँ पहिरो जानुका साथै उपल्लो मुस्ताङको कोरला पास क्षेत्रमा भारी हिमपात हुँदा आवागमन रोकिएको हो ।

वर्षाका कारण राष्ट्रिय गौरवको कोरला सडक पूर्णरूपमा अवरुद्ध हुँदा वैकल्पिक कोरला नाका ठप्प हुँदा सयौं कन्टेनर भन्सार यार्डमै रोकिएका छन् । जिल्ला प्रहरी कार्यालय मुस्ताङका अनुसार शनिवार रातिको भारी वर्षा र हिमपातले मुस्ताङको काभ्रेभीरबाट कोरला नाकासम्मको सडक पूर्णरूपमा अवरुद्ध भएको छ ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रहरी निरीक्षक सन्तोष बस्यालका अनुसार म्याग्दी-मुस्ताङ सिमाना काभ्रेभीर खण्डमा पहिरोसँगै ठूलाठूला ढुंगा खसेर सडक अवरुद्ध बनेको छ । भारी वर्षाका कारण मुस्ताङको थासाङ गाउँपालिका-४ घाँसा क्षेत्रका कतिपय ठाउँमा

पहिरो खसेर सडक अवरुद्ध भएको उनले जानकारी दिए । उनले तल्लो घाँसा, घाँसा चेकपोस्ट नजिकलगायत स्थानमा सडक माथिबाट पहिरो खसेर सडक पूर्णरूपमा अवरुद्ध भएको जानकारी दिए ।

यसैगरी घरपभ्नेडाँ गाउँपालिका-२ मार्फास्थित शीतोष्ण वागवानी विकास केन्द्रको स्याउ फार्म नजिकैको फाराम खोलाका बाढी आउँदा सडक अवरुद्ध भएको घरपभ्नेडाँ गाउँपालिका अध्यक्ष मोहनसिंह लालचनले जानकारी दिए । बाढीका कारण सडक अवरुद्ध भए पनि भौतिक क्षति नभएको उनले बताए । त्यहाँ गाउँपालिकाको डोजर लगेर सडक खुलाउने प्रयास गरिएको छ ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालयका अनुसार कोरला नाका जोड्ने जोमसोम-पान्डा खोला सडकमा शनिवार रातिको वर्षाले सडक माथिबाट पहिरो खसेर सडक पूर्णरूपमा अवरुद्ध भएको छ । यहाँका प्रहरी निरीक्षक बस्यालका अनुसार कागबेनीबाट वारागुङ-३ चैलेसम्मको सडक पनि अवरुद्ध भएको छ ।

कोरलानाका जोड्ने मुस्ताङ गेट नजिकैको

घ्याकर खोलामा लेदो र ग्रेग्रानसहितको बाढीले सडक टुक्राक पूर्णरूपमा क्षति भएको प्रहरी निरीक्षक बस्यालको भनाइ छ । कागबेनीदेखि चैलेसम्म आधा दर्जन स्थानमा पहिरो खसेर सडक संरचनामा क्षति पुगेको उनले उल्लेख गरे ।

यसैगरी मुस्ताङमा शनिवार राति भारी वर्षा भइरहँदा लोमान्थाङ र कोरलानाका क्षेत्रमा भारी हिमपात भएको छ । लोमान्थाङ-४ नेचुङस्थित सशस्त्र प्रहरी बोर्डर आउट पोस्ट (विओपी)का इन्चार्ज एवं सशस्त्र प्रहरी निरीक्षक प्रकाश धितालका अनुसार कोरला नाका र भन्सार क्षेत्रमा शनिवार राति भारी हिमपात भएको छ ।

हिमपातका कारण कोरलानाकाको दशजगजा क्षेत्रमा पाल टाँगेर बस्ने स्थानीय व्यापारी समस्यामा परेका छन् । भारी हिमपातले स्थानीय व्यापारीले टाँगेका आधा दर्जन वढी पाल भत्किएका छन् भने कोरलाबाट लोमान्थाङ आवतजावत गर्ने राष्ट्रिय राजमार्ग सडक हिउँले पूर्णरूपमा अवरुद्ध बनेको विओपी इन्चार्ज धितालले उल्लेख गरे । रासस

वैकल्पिक सडक निर्माणमा जुट्दै सूर्यगढी गाउँपालिका

रसुवा- भोटेकोशी तथा त्रिशूली नदीमा गाएको बाढीले रसुवागढीसम्म जोडिएको अन्तराष्ट्रिय सडकको अधिकांश भाग वगैँसँगै अहिले वैकल्पिक सडक निर्माण तथा स्तरोन्नतिको काम अघि बढेको छ ।

नुवाकोटको सूर्यगढी गाउँपालिकाले नदी तटसँगै रहेको सडकमा ठूला क्षति पुगेपछि वैकल्पिक सडक निर्माणको काम अघि बढाएको हो । सो गाउँपालिकाका प्रमुख शान्तबहादुर लामाले नुवाकोटको चोगदेदेखि गैरीखर्क, कुवापानी, मस्याङभञ्ज्याङ हुँदै ओल्छे वगरस्थित फलाखुखोलासम्म पुग्ने सडक सुधार तथा फराकिलो बनाउने काम सुरु गरिएको जानकारी दिए ।

अध्यक्ष लामाले भने, 'वैकल्पिक मार्ग बनाउनेगरी पुरानो टुक्राकलाई आवश्यकताअनुसार स्तरोन्नति र फराकिलो बनाउने काम भइरहेको छ । करिब एक

महिनाभित्र सडक सुधारको प्रारम्भिक काम पूरा गर्ने लक्ष्य लिएका छौं ।'

सडक सुधारको काम पूरा भएपछि पूर्वाधार विकास कार्यालयमार्फत फलाखुखोलाको ओल्छे वगरमा 'बेलिब्रिज' निर्माण गर्ने तयारी रहेको गाउँपालिकाले जनाएको छ । 'बेलिब्रिज' निर्माण भएसँगै नुवाकोटबाट रसुवा प्रवेश गर्ने वैकल्पिक सडकको व्यवस्था हुने छ । स्थानीयका अनुसार ओल्छे वगरमा 'बेलिब्रिज' निर्माण भएपछि रसुवाको पाहाखोला दोभान तथा कसर क्षेत्रबाट धुसेनी, सिम्लेभोर्ले, अधिकारी तथा देवकोटा टोलबाट धारापानी, जीवजीवे हुँदै घुम्तीमोडस्थित पासाङल्हामु मार्गसम्मको यात्रा सहज हुने छ ।

रसुवा-धुसेनीका स्थानीय धर्मदत्त अधिकारीले प्रस्तावित सडक सञ्चालनमा आएमा जिल्लाको दक्षिणी तथा उत्तरी भेगबीचको आवतजावतमा सहज हुने बताए । उनका अनुसार वैकल्पिक मार्ग प्रयोग

गर्दा धुञ्चेबाट काठमाडौंसम्म करिब साढे चार घण्टामा काठमाडौं पुग्न सकिने बताए ।

बाढीबाट प्रभावित नुवाकोटको त्रिशूली-हुगे बजारदेखि रसुवागढीसम्मको सडकलाई साविककै नदी किनारको भन्दा जोखिम कम हुने स्थानतर्फ केही माथि सारेर निर्माण गर्नुपर्ने सुझाव स्थानीयवासीको छ ।

नागरिक समाजले हुगेबाट बोद्रे, सिम्चुटार, रोखुखोला, फूलबारी, रोखुटार, गैरीखर्क, सियाले, रिठ्ठघारी, फलाखुखोला, पालेको वन, वनुवा, भलायोडाँडा, राम्चेको पलेप, पुरानो ठाडेगाउँ, भिमली, धुञ्चे, ठूलोभार्खु, सानुभार्खु, ब्रावल, ठूलोस्याफुको पुछार, भञ्ज्याङ, बुद्धिम र खेदी हुँदै रसुवागढीसम्म जोडिने वैकल्पिक अन्तरराष्ट्रिय मार्गको प्रस्ताव अघि सारेको छ ।

नागरिक समाजका अध्यक्ष बाबुलाल तामाङले नदी तथा खोलाको तटीय क्षेत्रभन्दा सुरक्षित

भू-भागबाट सडक निर्माण गर्नसके भविष्यमा बाढीपहिरोबाट हुने क्षति कम गर्न सकिने बताए । 'अन्तराष्ट्रिय व्यापारिक मार्गलाई पटक-पटक प्राकृतिक विपत्तिको जोखिममा राख्नु हुँदैन,' उनले भने, 'सुरक्षित भू-भागबाट दीर्घकालीन सडक निर्माण गर्न सके चीनसँगको व्यापारिक नाका जोड्ने मार्ग दिगो र भरपर्दो बनाउन सकिन्छ ।' आधुनिक सडक सञ्जालको विकाससँगै नेपाल-चीनबीचको एक महत्वपूर्ण व्यापारिक नाकाका रूपमा रसुवागढी नाका स्थापित भएको छ । स्थानीय आवागमनका साथै दिदेशीय नाकाका रूपमा परिचित रसुवागढी जोड्ने सडकलाई सुविधासम्पन्न र भरपर्दो बनाउनुपर्ने नागरिक समाजको माग छ ।

अब रणनीतिक एवं व्यापारिक पहल्वको सो सडक पुर्ननिर्माणका क्रममा अब भूगर्भीय अध्ययन, बाढीको जोखिम, पहिरोको सम्भावना र वातावरणीय प्रभावलाई ध्यान दिनुपर्ने अध्यक्ष तामाङले बताए । रासस

भू-भागबाट सडक निर्माण गर्नसके भविष्यमा बाढीपहिरोबाट हुने क्षति कम गर्न सकिने बताए । 'अन्तराष्ट्रिय व्यापारिक मार्गलाई पटक-पटक प्राकृतिक विपत्तिको जोखिममा राख्नु हुँदैन,' उनले भने, 'सुरक्षित भू-भागबाट दीर्घकालीन सडक निर्माण गर्न सके चीनसँगको व्यापारिक नाका जोड्ने मार्ग दिगो र भरपर्दो बनाउन सकिन्छ ।' आधुनिक सडक सञ्जालको विकाससँगै नेपाल-चीनबीचको एक महत्वपूर्ण व्यापारिक नाकाका रूपमा रसुवागढी नाका स्थापित भएको छ । स्थानीय आवागमनका साथै दिदेशीय नाकाका रूपमा परिचित रसुवागढी जोड्ने सडकलाई सुविधासम्पन्न र भरपर्दो बनाउनुपर्ने नागरिक समाजको माग छ ।

अब रणनीतिक एवं व्यापारिक पहल्वको सो सडक पुर्ननिर्माणका क्रममा अब भूगर्भीय अध्ययन, बाढीको जोखिम, पहिरोको सम्भावना र वातावरणीय प्रभावलाई ध्यान दिनुपर्ने अध्यक्ष तामाङले बताए । रासस

भू-भागबाट सडक निर्माण गर्नसके भविष्यमा बाढीपहिरोबाट हुने क्षति कम गर्न सकिने बताए । 'अन्तराष्ट्रिय व्यापारिक मार्गलाई पटक-पटक प्राकृतिक विपत्तिको जोखिममा राख्नु हुँदैन,' उनले भने, 'सुरक्षित भू-भागबाट दीर्घकालीन सडक निर्माण गर्न सके चीनसँगको व्यापारिक नाका जोड्ने मार्ग दिगो र भरपर्दो बनाउन सकिन्छ ।' आधुनिक सडक सञ्जालको विकाससँगै नेपाल-चीनबीचको एक महत्वपूर्ण व्यापारिक नाकाका रूपमा रसुवागढी नाका स्थापित भएको छ । स्थानीय आवागमनका साथै दिदेशीय नाकाका रूपमा परिचित रसुवागढी जोड्ने सडकलाई सुविधासम्पन्न र भरपर्दो बनाउनुपर्ने नागरिक समाजको माग छ ।

अब रणनीतिक एवं व्यापारिक पहल्वको सो सडक पुर्ननिर्माणका क्रममा अब भूगर्भीय अध्ययन, बाढीको जोखिम, पहिरोको सम्भावना र वातावरणीय प्रभावलाई ध्यान दिनुपर्ने अध्यक्ष तामाङले बताए । रासस

बाढीपहिरोका कारण गुल्मीका २३१ घर उच्च जोखिममा

गुल्मी (प्रस)- अविरल वर्षासँगै आएको बाढीपहिरोका कारण गुल्मीका विभिन्न स्थानीय तहका २३१ घर उच्च जोखिममा परेका छन् । जिल्ला प्रहरी कार्यालय गुल्मीका अनुसार जोखिममा परेका केही परिवार आफन्त र छिमेकीको घरमा आश्रय लिएर बसिरहेका छन् ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रहरी प्रमुख एवं प्रहरी उपरीक्षक भीमकिरण बोगटीका अनुसार कालीगण्डकी गाउँपालिकाका १५, सत्यवती गाउँपालिकाका ३० घर, रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाका ४०, मुसिकोट नगरपालिकाका १२ र रेसुंगा नगरपालिकाका २५ घर जोखिममा परेका छन् । त्यसैगरी गुल्मीदरवार

गाउँपालिकाका पाँच, चन्द्रकोट गाउँपालिकाका ७०, धुर्कोट गाउँपालिकाका १५, इस्माका १२ र छत्रकोट गाउँपालिकाका सात घर पहिरोको जोखिममा परेका उनले जानकारी दिए ।

प्रहरी उपरीक्षक बोगटीले जिल्लामा बाढीपहिरोबाट भएको क्षतिको विवरण आउने क्रम जारी रहेको बताए । जोखिममा रहेका तथा विस्थापित परिवारको विवरण थपिन सक्ने भएकाले घटनाको विवरण संकलन भइरहेको उनले जानकारी दिए । बाढीपहिरोका कारण उच्च जोखिममा परेर विस्थापित परिवारलाई स्थानीय पालिकाहरूको सहयोगमा सुरक्षित स्थानमा सार्ने आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने कार्य भइरहेको प्रहरीले जनाएको छ ।

सुस्ताका सबै नागरिकलाई नारायणीवारि ल्याइयो

नवलपरासी (बर्दघाट-सुस्ता-पश्चिम)- अविरल वर्षाका कारण नारायणी नदीको बाढी सुस्तामा पसेपछि स्थानीयलाई नारायणीवारि ल्याइएको छ । पश्चिम-नवलपरासीको सुस्ता गाउँपालिका-५ मा शुक्रवारदेखि बाढी पसेको हो ।

जिल्ला प्रशासन कार्यालय नवलपरासीका प्रमुख जिल्ला अधिकारी दीपकराज नेपालका अनुसार सुस्ताको थारु, वडाका टोललगायत क्षेत्रमा बाढी पसेपछि स्थानीय नागरिकलाई सुस्तामा रहेका आश्रयस्थलमा राखिएको थियो ।

नारायणीमा बाढीको तह बढ्दै गएपछि ८०० भन्दा बढी नागरिकलाई नारायणीवारि सुस्ता बालिनगरमा रहेको

सेनाको निष्कर्ष: सुरुङभित्रको उद्धार विपद् प्रतिकार्यको जटिल र साहसिक अध्याय

काठमाडौँ- नेपाली सेनाले रसुवाको भोटेकोशी बाढी व्यवस्थापनमा संगठनको भूमिका अतुलनीय, ऐतिहासिक र अनुकरणीय रहेको निष्कर्ष निकालेको छ ।

प्रतिकूल र तीव्रगतिमा बदलिने मौसम, पहाडी तथा साँघुरो उडान क्षेत्र, सीमित हेलिप्याड, अवरुद्ध सञ्चार, नदीको अनिश्चित बहाव, निरन्तरको पहिरो तथा सुरुङभित्र थुप्रिएको लेदो र ठूला चट्टानजस्ता अत्यधिक उच्च जोखिमकाबीच सम्पूर्ण उद्धार अभियान सम्पादन गरिएको सेनाले स्पष्ट पारेको छ ।

भोटेकोशी बाढीले राष्ट्रिय संकट व्यवस्थापनमा विपद् प्रतिकार्यलाई सामान्य प्रशासनिक कामका रूपमा नभई उच्च जोखिम, अनिश्चितता र अन्तरनिर्काय समन्वय आवश्यक पर्ने संयुक्त कार्यका रूपमा लिनुपर्ने स्पष्ट सन्देश दिएको सैनिक प्रवक्ता सहायक रथी राजाराम बस्नेतले जानकारी दिए । 'संकटको जुनसुकै काठन घडीमा पनि अग्रपंक्तिमा खटिएर नेपाली सेनाले प्रदर्शन गरेको अदम्य साहस तथा मानवीय समर्पण

राष्ट्रका लागि गौरव, प्रेरणा र भविष्यका विपद् प्रतिकार्यका लागि महत्त्वपूर्ण दृष्टान्तका रूपमा रहने छ ।'

रसुवा बाढीपछिको एक महिनाको अवधिमा गरिएका खोज तथा उद्धार, स्वास्थ्य सेवा प्रदान र प्रभावित क्षेत्रको

जनजीवनलाई सामान्य बनाउन पूर्वाधार पुनर्स्थापनाका प्रयासबारे सेनाले उपलब्ध गराएको दस्तावेजमा विपद् प्रतिकार्यको सबैभन्दा जटिल र साहसिक अध्याय जलविद्युत् आयोजनाका पुरिएका सुरुङभित्र गरिएको उद्धार भएको ठम्याई छ । रासस

त्रिशूली वारपार गर्न तुइन बन्द हुँदा जनजीवन प्रभावित

त्रिशूली (नुवाकोट)- नुवाकोटको त्रिशूली नदीमा सञ्चालनमा ल्याइएका तुइन निरन्तरको वर्षाका कारण बन्द हुँदा जनजीवन प्रभावित भएको छ । वर्षाका कारण नदीमा पानीको बहाव बढ्नुका साथै तुइनका धिनी सञ्चालनमा प्राविधिक कठिनाइ देखिएपछि विदुर नगरपालिकाका चार स्थानमा सञ्चालनमा ल्याइएका तुइन बन्द गरिएका हुन् ।

तुइन बन्द भएपछि त्रिशूली नदी वारपार गर्ने बेलकोटगढी नगरपालिकामा पर्ने फोल्गे पुल वा धादिङको गल्लीस्थित पक्की पुल हुँदै आवतजावत गर्नुपर्ने बाध्यता भएको छ ।

भोटेकोशी हुँदै त्रिशूली नदीमा आएको बाढीले नदी वारपार गर्ने सम्पूर्ण पुलसहित सडकको पहुँच मार्गसमेत बगाएपछि विदुर नगरपालिकासँगको सहकार्यमा बागमती प्रदेश सरकारले विभिन्न चार स्थानमा तुइन जडान गरी सञ्चालनमा ल्याएको थियो ।

त्रिशूली नदी वारपारका बस्तीलाई आपसमा जोड्न विदुर नगरपालिका-१ इन्द्रायणीचौरमा दुई ठाउँमा तथा वडा नं ४, वडा नं-१२ जोड्ने सिमचौर, वडा नं ५ र ३ जोड्ने देवीघाटमा एक-

फाइल तस्विर

एक ठाउँमा तुइन जडान गरिएका थिए । निरन्तर वर्षा भइरहेका कारण तुइनका धिनी सञ्चालनमा कठिनाइ हुनुका साथै नदी वारपार गर्ने क्रममा बीचमै अड्कन सक्ने जोखिम रहेकाले सञ्चालन रोकिएको पूर्वाधार विकास कार्यालय नुवाकोटका प्रमुख सुजन थापाले जानकारी दिए ।

'प्राविधिक समस्या र नदीको बहावबाट हुनसक्ने जोखिमलाई मध्यनजर गर्दै तुइन सञ्चालन रोकिएको हो,' उनले भने, 'मौसम सफा भएर नदीको बहाव घटेपछि

पुनः सञ्चालनमा ल्याइने छ ।' देवीघाटमा जडान गरिएको तुइनको लडा बाँधिएको रुखसमेत त्रिशूली नदीको कटानका कारण जोखिममा परेको छ । वडा नं ३ तर्फ लडा बाँधिएको रुखमा नदीको कटानले क्षति पुर्‍याएकाले मौसम सफा भएपछि प्राविधिक अध्ययन गरेरमात्र उक्त तुइन सञ्चालनमा ल्याउने तयारी गरिएको प्रमुख थापाले जानकारी दिए ।

भोटेकोशी बाढीपछि देवीघाटस्थित तादी खोलामा

नेपाली सेनाको सहयोगमा एकोब्रिज सञ्चालनमा ल्याएसँगै धादिङतर्फको आवतजावत केही सहज भएको छ । तर, त्रिशूली नदीमा पानीको बहाव उच्च रहेकाले तत्काल पक्की वा अन्य वैकल्पिक पुल निर्माण गर्न नसक्दा नदी वारपारका लागि तुइन नै प्रमुख माध्यम बनेको छ ।

नदी वारपारको एकमात्र साधन तुइन पनि बन्द भएपछि नदीपारका बस्तीमा बाढीले पुर्‍याएको क्षतिपश्चात् पुरिएका घरको भग्नावशेष हटाइ खोज तथा उद्धार र राहत वितरणमा समस्या भएको छ । आमउपभोक्तालाई दैनिक उपभोग्य सामग्रीको अभाव भएको विदुर नगरपालिका-७ का अध्यक्ष रविन्द्र नेपालले गुनासो गरे ।

नदी पार गर्ने माध्यम नहुँदा सदरमुकाम विदुरबाट त्रिशूली नदी पारितर्फ रहेको त्रिशूली अस्पताल पुग्न नसक्दा यहाँका विरामी जिल्लाबाहिर जानुपर्ने बाध्यता रहेको छ । नदी वारपारको सहज माध्यम बन्द हुँदा विदुरबाट त्रिशूली पारितर्फ विदुरको आठवाटा वडासहित किस्पाङ र म्यागङ गाउँपालिकासँगको आउजाउ रोकिएको छ । रासस

फ्लाइ दुबईको पोखरा-दुबई उडान उत्साहजनक

गण्डकी- गत बुधवारदेखि सुरु भएको फ्लाइ दुबईको दुबई-पोखरा-दुबई नियमित उडान शनिवार चौथो दिनमा पनि उत्साहजनक रह्यो । शनिवार साँझ ६:०५ बजे १५६ यात्रुसहित पोखरा अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा अवतरण गरेको फ्लाइ दुबईको जहाजले पोखराबाट ८३ यात्रु लिएर दुबई फर्केको विमानस्थलका सूचना अधिकारी विनोदसिंह रावलले जानकारी दिए ।

यसअघि गत बिहीवार दुबईबाट फ्लाइ दुबईमार्फत १२२ यात्रु पोखरा अतवरण गरेका थिए । पोखराबाट १४२ यात्रु उक्त जहाजबाट दुबई गएका थिए । शुक्रवार भने खराब मौसमका कारण पोखरा-दुबई उडान रद्द भएको थियो । बुधवार पहिलो उडानबाट ११२ यात्रु दुबईबाट पोखरा आएका थिए । फर्के उक्त जहाजले पोखराबाट १५२ यात्रु लिएर गएको थियो ।

यस उडानलाई प्रभावकारी र दिगो बनाउन कस्सिएका पोखराका पर्यटन व्यवसायीलगायत सम्बद्ध पक्ष सुरुआतका दिनमा यात्रु संख्या देखेर उत्साहित छन् । पोखरा पर्यटन परिषद्का पूर्वअध्यक्ष पोमनारायण श्रेष्ठले पोखरा-दुबई उडानको सुरुआती संकेत सकारात्मक र उत्साहजनक रहेको बताए ।

‘यात्रुको बुकिङ पनि राम्रो छ, टुर्स एण्ड ट्राभल्स व्यवसायीहरू पनि खुसी हुनुहुन्छ,’ उनले भने, ‘यस उडानबाट आउने यात्रुलाई लक्षित गरी होटल, रेस्टुराँले छुट योजना ल्याएका छन् ।’ फ्लाइ दुबईको हरेक दिन साँझ ६:१५ बजे पोखरा अवतरण र साँझ ७:१५ बजे दुबई प्रस्थानको तालिका रहेको विमानस्थलका सूचना अधिकारी रावलले जानकारी दिए ।

फ्लाइ दुबईले १६५ यात्रु क्षमताको बोइङ ७३७ म्याक्स आठ जहाजबाट दुबई-पोखरा-दुबई उडान सुरु गरेको हो । पोखरा अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलबाट नियमित व्यावसायिक उडान सुरु गर्ने फ्लाइ दुबई पहिलो वायुसेवा कम्पनी हो । यसअघि केही वायुसेवा कम्पनीले पोखराबाट अन्तर्राष्ट्रिय चार्टर उडान गरेका थिए ।

यो उडान सुरु भएसँगै दुबईलाई ट्रांजिट बनाएर विश्वका धेरै मुलुकबाट सजिलै पोखरा आउन सकिने भएको छ । यसबाट पोखराको पर्यटन, व्यवसाय, रोजगारी र समग्र आर्थिक गतिविधिका महत्त्वपूर्ण टेवा पुग्ने विश्वास लिइएको छ । सन् २०२३ जनवरीदेखि सञ्चालनमा आएको यस विमानस्थलबाट नियमित अन्तर्राष्ट्रिय उडान हुनसकेको थिएन ।

सरकारले चालु आवको नीति तथा कार्यक्रममा पोखरा अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा अन्तर्राष्ट्रिय वायुसेवा प्रदायकलाई आकर्षित गर्न कूटनीतिक पहल गर्ने जनाएको केही समयमै फ्लाइ दुबईले उडान सुरु गरेको हो । दुबई-पोखरा-दुबई उडानका लागि गत जेठ २५ गते नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणले फ्लाइ दुबईलाई अनुमति दिएको थियो ।

सरकारले अन्तर्राष्ट्रिय उडानका लागि वायुसेवा कम्पनीलाई आकर्षित गर्न यस विमानस्थलमा लान्ने विभिन्न शुल्कमा छुट दिएको छ । २०८५ भदौ मसान्तसम्मका लागि विमानस्थलमा पार्किङ, ल्याण्डिङ र नेभिगेसन शुल्क पूर्णरूपमा छुट दिइएको छ । यस्तै, ग्राउण्ड ह्याण्डलिङ शुल्कमा ५० प्रतिशत छुट दिने निर्णय सरकारले गरेको छ । रासस

‘पर्यटन विकासका लागि अन्तरमन्त्रालय समन्वय आवश्यक’

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयनमन्त्री खड्कराज पौडेलले नेपालको पर्यटन विकासलाई प्रभावकारी बनाउन अन्तरमन्त्रालय समन्वय आवश्यक रहेको बताएका छन् ।

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयान मन्त्रालयले ४७औँ विश्व पर्यटन दिवसका अवसरमा आइतबार यहाँ आयोजना गरेको कार्यक्रममा उनले पर्यटन विकासलाई प्रभावकारी बनाउन अन्तरमन्त्रालय समन्वय, सरकारी संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि र निजी क्षेत्रसँगको निरन्तर सहकार्य आवश्यक रहेको बताएका हुन् ।

पर्यटनमन्त्री पौडेलले पर्यटन विकासलाई एउटै मन्त्रालयको प्रयासबाट मात्र अघि बढाउन नसकिने भएकाले

सरकारका विभिन्न निकायबीच प्रभावकारी समन्वयमा आफूले निरन्तर जोड दिँदै आएको उल्लेख गरे । उनले पर्यटन क्षेत्रसँग सम्बन्धित सरकारी संस्थाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने सरकारको योजना रहेको भन्दै बदलिँदो पर्यटन परिवेशअनुसार संस्थागत क्षमता र सेवा प्रवाहलाई सुदृढ बनाउनुपर्नेमा जोड दिए ।

मन्त्री पौडेलले नेपालको मौलिक संस्कृति, परम्परा र समुदायमा आधारित जात्रा तथा पर्वहरू पर्यटनका महत्त्वपूर्ण आधार भएको बताए । पुस्तौँदेखि चलिआएका जीवन्त सामुदायिक जात्रा तथा सांस्कृतिक गतिविधिको संरक्षण र प्रवर्द्धनलाई पर्यटन विकाससँग जोड्नुपर्ने उनको भनाइ छ ।

उनले हिमालयलाई नेपालकोमात्र नभई यस क्षेत्रकै पवित्र प्राकृतिक सम्पदाका रूपमा लिँदै हिमालबाट उत्पन्न नदीले यस क्षेत्रका

करोडौँ मानिसको जीवनयापनमा योगदान पुऱ्याइरहेको उल्लेख गरे । हिमाली सम्पदाको संरक्षणसँगै त्यसको दिगो पर्यटन उपयोगमा पनि ध्यान दिनुपर्ने उनले उल्लेख गरे । मन्त्री पौडेलले विद्यमान कानून तथा नियमावलीमा देखिएका कमी-कमजोरी सुधार गर्न निजी क्षेत्रबाट प्राप्त सुझाव र प्रतिक्रिया सरकारका लागि महत्त्वपूर्ण हुने बताए ।

कार्यक्रममा नेपाल पर्यटन बोर्डका निमित्त प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सन्तोष पन्तले भोटकोशी बाढीबाट पर्यटन क्षेत्रले पाएको गम्भीर पाठलाई डिजिटल प्रविधिको प्रयोगसँग जोड्नुपर्ने बताए । उनले हालैको भोटकोशी बाढीका कारण लाडटाङ जाने नियमित पहुँचमार्ग तथा आवास सुविधामा क्षति पुग्दा पर्यटन क्षेत्रमा प्रत्यक्ष प्रभाव परेको भन्दै सुरक्षित पूर्वाधार, समयमै सूचना, वैकल्पिक पहुँचमार्ग र प्रभावकारी विपद् तयारी अब विकल्प नभई अनिवार्य आवश्यकता बनेको बताए ।

कार्यक्रममा पाटा फाउण्डेसनका अध्यक्ष एण्ड्र्यू जोन्सले भोटकोशी बाढीपछि नेपालको पर्यटन पुनरुत्थानका लागि पाटा फाउण्डेसनको निरन्तर सहयोग रहने प्रतिबद्धता व्यक्त गरे । उनले प्रकृतिमा आधारित पर्यटनलाई सहयोग पुऱ्याउन एआई र डिजिटल मिडियाको भूमिका थप महत्त्वपूर्ण बन्दै गएको बताए ।

कार्यक्रममा गाउँ पर्यटन प्रवर्द्धन मञ्च (भिटोफ) नेपालले तीनवटा गाउँलाई ‘वर्ष गन्तव्य गाउँ’ घोषणा गरेको थियो । घोषित गाउँका प्रतिनिधिलाई मन्त्री पौडेलले प्रमाणपत्र प्रदान गरे । ग्रामीण पर्यटन, स्थानीय संस्कृति र समुदायलाई पर्यटनको मूल प्रवाहसँग जोड्ने उद्देश्यले यस्तो पहल गरिएको बोर्डले जनाएको छ ।

विश्व पर्यटन दिवसका अवसरमा चित्रकला प्रदर्शनी

काठमाडौँ (प्रस)- विश्व पर्यटन दिवस २०२६ का अवसरमा चित्रकला तथा फोटो प्रदर्शनी आयोजना गरिएको छ । वागमती प्रदेश पर्यटन कार्यालयले ४७औँ विश्व पर्यटन दिवसका अवसरमा आइतबार काठमाडौँमा एकदिने चित्रकला तथा फोटो प्रदर्शनी आयोजना गरेको हो ।

प्रदर्शनीमा वागमती प्रदेशको पर्यटकीय, प्राकृतिक, सांस्कृतिक तथा कलात्मक पहिचान भन्किले चित्र तथा तस्विर समावेश गरिएका छन् । कूल १६ कलाकारका २१ वटा विभिन्न विधाका उत्कृष्ट कलाकृति अवलोकनका लागि राखिएको पर्यटन कार्यालय वागमती

छ । प्रदर्शनीमा कलाकार एससी सुमन, केशवराज खनाल, देवेन्द्र धुमकेली, नरबहादुर विक, प्रदीप अधिकारी, शोभा ठकाल, देवासी काफ्ले, प्रकाश मिजार, सञ्जय प्रधान, सिकन्दर चौधरी, बाबुराम पौडेल र नारायण ढुंगानालगायत स्ट्रटाका कलाकृति राखिएका छन् ।

कोशीमा रोकिएको ठेक्का प्रक्रियाको काम सुरु

विराटनगर- कोशी प्रदेश सरकारको भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयले चालु आर्थिक वर्षका लागि रोकिएका विकास निर्माणसँग सम्बन्धित आयोजनाहरूको ठेक्का प्रक्रिया सुरु गरेको छ ।

मन्त्रालयले प्रदेश मातहतका १४ वटै पूर्वाधार विकास कार्यालयहरूलाई परिपत्र गर्दै पहिलो चरणमा अधिकांश योजनाहरूको ठेक्का प्रक्रिया तत्काल अघि बढाउन निर्देशन दिएको हो । हाल रोकिएका कार्यक्रम तथा आयोजनाहरू दुई चरणमा कार्यान्वयन गर्ने भन्दै मन्त्रालयले बजेट पुस्तिकामा समावेश भएका सम्पूर्ण आयोजनाहरू पहिलो चरणमै कार्यान्वयनमा लैजान निर्देशन दिएको छ । यसअघि मन्त्रालयले गत भदौ ११ गते पत्र पठाउँदै अर्को व्यवस्था नभएसम्मका लागि नयाँ ठेक्का प्रक्रिया अघि नबढाउन निर्देशन दिएको थियो ।

नयाँ सरकार गठन, सत्ता साझेदार दलहरूबीच न्यूनतम साभ्भा कार्यक्रम निर्माणको तयारी तथा बजेट पुनरवलोकनको प्रक्रिया चलिरहेका कारण त्यतिबेला आयोजनाहरूको लागत अनुमानमात्र तयार गर्नगरी ठेक्कासम्बन्धी काम रोकिएको

थियो । त्यसबाहेक प्रदेशसभाबाट बजेट पारित हुँदा सरकारको तर्फबाट बजेट पुनरवलोकन गरी सांसदहरूले उठाएका माग सम्बोधन गर्नुपर्ने वाध्यताका कारण ठेक्का रोक्नुपरेको मन्त्रालयले जनाएको छ ।

यसै सन्दर्भमा प्रदेश मुख्यमन्त्री, आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री र सत्तारुढ दल नेकपाका नेताहरूसमेतका बीचमा राजनीतिक सहमति जुटेपछि बजेट कार्यान्वयन प्रक्रिया अघि बढेको भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयले स्पष्ट गरेको छ । विकास निर्माणका महत्त्वपूर्ण कामहरू लामो समयसम्म रोकेर राख्दा पूँजीगत खर्च प्रभावित हुने, समयमै काम सम्पन्न नहुने र जनअपेक्षामा असर पर्ने निष्कर्षसहित दुई चरणमा योजना कार्यान्वयन गर्ने सहमति भएको हो ।

प्रदेशसभामा बजेट पुनरवलोकन गर्ने भनी गरिएको प्रतिबद्धता र सांसदहरूको सरोकारलाई कानुनी उपायको खोजी गरी राजनीतिक सहमतिका आधारमा सम्बोधन गर्ने सहमति जुटेपछि ठेक्का प्रक्रिया अघि बढाइएको भौतिक पूर्वाधार विकासमन्त्री जीवन आचार्यले

जानकारी दिए । मन्त्रालयको पछिल्लो निर्णयसँगै प्रदेशका १४ वटै जिल्लाका पूर्वाधार विकास कार्यालयमार्फत कार्यान्वयन हुने सडक, पक्की पुल, भोलुंगे पुललगायतका योजनाहरूले अब गति लिने छन् ।

विवादित, दोहोरिएका वा थप प्राविधिक पुनरवलोकन आवश्यक देखिएका केही आयोजनाहरूलाई भने दोस्रो चरणमा कार्यान्वयन गर्ने गरी मन्त्रालयले छुट्टै विवरण तयार पारेको जनाएको छ । ती आयोजनाहरूको हकमा असोज तेस्रो साता बस्ने प्रदेशसभा बैठकपछि प्रक्रिया अगाडि बढ्ने बताइएको छ ।

भौतिक पूर्वाधार विकासमन्त्री आचार्यले यसअघि नै पुराना तथा निर्माणाधीन बहुवर्षीय आयोजनाहरू नरोकिने र ती नियमितरूपमा अघि बढ्ने बताएका थिए । नयाँ आयोजनाका हकमा सरकारले योजनालाई थप प्रभावकारी, पारदर्शी र नतिजामुखी बनाउने उद्देश्यले पुनरवलोकनको बाटो रोजेको थियो ।

ठेक्का प्रक्रिया अघि बढेसँगै कोशी प्रदेशमा पूर्वाधार विकासतर्फको योजना कार्यान्वयनमा देखिएको समस्या टरेको छ । रासस

पाटा नेपाल च्याप्टरको अध्यक्षमा भट्ट

काठमाडौँ (प्रस)- प्यासिफिक एसिया ट्राभल एसोसिएसन (पाटा) नेपाल च्याप्टरको अध्यक्षमा नरेन्द्रदेव भट्ट निर्वाचित भएका छन् ।

पाटा नेपाल च्याप्टरको ५१औँ वार्षिकोत्सव तथा निर्वाचनबाट शनिवार हेरिटेज टुर्स एण्ड ट्राभलका प्रबन्ध निर्देशक भट्टको अध्यक्षतामा नयाँ कार्यसमिति निर्वाचित गरेको हो । कार्यसमितिको महासचिवमा स्वयंराज होटलकी प्रबन्ध निर्देशक रोमी अर्याल, कोषाध्यक्षमा अल्पाइन रेस्कु सर्भिसका अध्यक्ष प्रकाशचन्द्र लोहनी निर्वाचित भएका छन् ।

कार्यसमिति सदस्यमा हिमालय एयरलाइन्सका उपाध्यक्ष विजय श्रेष्ठ, जंगल सफारी लजका कार्यकारी निर्देशक सुमन घिमिरे, बिजी बी क्याफेका कार्यकारी निर्देशक सुनीलबहादुर भट्टराई, पार्क भिलेज होटल एण्ड रिसोर्टकी निर्देशक माया शाक्य, अफ द वाल ट्रेकिङकी प्रबन्ध निर्देशक सरिता लामा, मार्कोपोलो ट्राभल्सका प्रबन्ध निर्देशक सिद्धार्थविक्रम थापा र वनबास चितवनका प्रबन्ध निर्देशक वासुदेव ढुंगाना

निर्वाचित भएका छन् ।

यस्तै, पोक्सी सदस्यमा दिनेश महर्जन, जान विश्वकर्मा, सञ्जयभक्त माथेमा, अंकित शर्मा, वसन्त गौतम, प्रकाश लामा र सुमन महर्जन निर्वाचित भएका छन् ।

पाटा नेपालको कार्यसमितिला सार्वजनिक क्षेत्रबाटसमेत प्रतिनिधित्व रहने व्यवस्था रहेको छ । जसअनुसार प्रथम उपाध्यक्षमा नेपाल पर्यटन बोर्डका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत, द्वितीय उपाध्यक्षमा नेपाल एयरलाइन्सका मार्केटिङ निर्देशक तथा पर्यटन विभागका महानिर्देशक, नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणका महानिर्देशक, नेपाल एयरलाइन्सका कर्पोरेट निर्देशक र नेपाल पर्यटन बोर्डका एक प्रतिनिधि पदेन सदस्य रहने छन् ।

नवनिर्वाचित अध्यक्ष भट्टले नेपालको पर्यटन क्षेत्रको पुनरुत्थान, प्रभावित समुदाय तथा गन्तव्यलाई सहयोग र पर्यटन उद्योगलाई एकताबद्धरूपमा अघि बढाउने प्रतिबद्धता व्यक्त गरे ।

सुरक्षित यात्रा गरौं

- » यात्रा गर्दा सवारी साधनको अवस्था जाँच गरौं,
- » चालकले तोकिएको गति र सीमाको पूर्ण पालना गरौं,
- » मोटरसाइकलमा हेल्मेट तथा चारपाङ्ग्रे सवारीमा सिटबेल्ट अनिवार्य प्रयोग गरौं,
- » मादक पदार्थ सेवन गरी सवारी नचलाऔं,
- » सवारी चलाउँदा मोबाइल फोनको प्रयोग नगरौं,
- » क्षमताभन्दा बढी यात्रु नचढौंर नचढाऔं,
- » लामो यात्रा गर्दा सवारी चालकले आवश्यक विश्राम लिने गरौं,
- » सडक तथा मौसमको अवस्था हेरी सावधानीपूर्वक यात्रा गरौं ।

सुरक्षित यात्राका लागि

ट्राफिक नियमको अनिवार्य पालना गरौं ।

नेपाल सरकार

विज्ञापन बोर्ड